

POHJOIS-POHJANMAAN SUHDANNETIEDOT

Uusimmat tiedot joulukuulle 2015 saakka
- esittelyssä puuklusteri

Taitto:

AN

Etukannen kuva:

Nallikarin leirintäalue täydentyy Pohjolan Design-talo Oy rakentamalla ja
Arkkitehtitoimisto Lukkaroinen Oy:n suunnittelemalla Poiju Villat -alueella.
Alueelle tulee 24 modernia ympärivuotiseen käyttöön tarkoitettua huvilaa.
Kuva Kirsti Reskalenko

Valoisampia näkymiä Pohjois-Pohjanmaalla

Vuoden 2015 lopun suhdannetilanne lupaa aikaisempaa parempaa työllisyyttä monilla aloilla. Voimakkaimmassa kasvussa ovat olleet hyvinvointi- ja luovan talouden klusterit. Luovan talouden klusterissa on jo nyt yli 6 000 työllistä ja kasvu näyttää jatkuvan. Pohjois-Pohjanmaan liiton Tilastokeskukselta tilaamassa suhdanneaineistossa luovaan talouteen kuuluvat monistettaviin tuotteisiin perustuvat alat, palveluliiketoiminta-alat sekä kulttuuri- ja taidealat.

ICT- klusterin henkilöstömäärän ja liikevaihdon positiivinen kehitys jatkuu. Tällä hetkellä ICT- klusterissa kehitetään tietoliikennejärjestelmiä ja sovellusalueita, kuten hyvinvointiteknologiaa rinnakkain. Myös hyvinvointi- ja matkailuklustereissa kehitys on ollut vahvaa, vaikka voimakkain kasvu onkin taittunut. Metalliklusterin kehitys on ollut alavireistä. Vuonna 2015 metallin henkilöstömäärä ja liikevaihto laskivat.

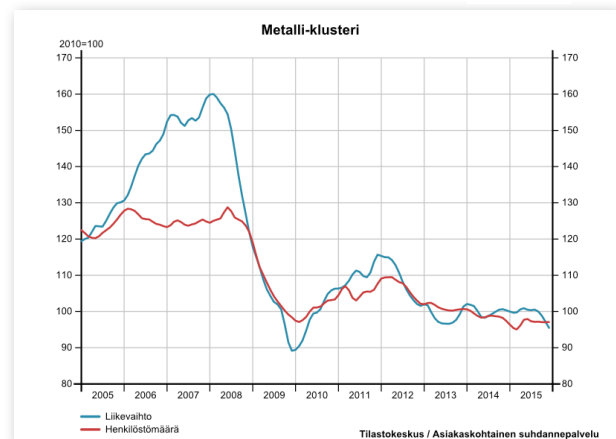
Tässä suhdanneraportissa avataan puuklusterin tilannetta ja rakennetta tarkemmin. Klusteri on nyt hyvässä vedossa, vuoden 2015 lopulla henkilöstömäärä lähti voimakkaaseen kasvuun. Puuklusteri on muita teollisuuden toimialoja vähemmän keskittynyt, maakunnan kaikissa seutukunnissa on yli 10 prosentin liikevaihdon ja työllisten määrän osuudet. Puuklusterin haasteena on jalostusasteen ja tuottavuuden nostaminen. Klusterin kasvun esteeksi voi nousta osaavan työvoiman saatavuus. Avaintekijänä on eri puolilla maakuntaa saatavilla oleva koulutus.

Mikko Väisänen
Tutkimus- ja kehittämispäällikkö
Pohjois-Pohjanmaan liitto

Metalliklusteri (sisältää SSABn)

Metalliklusterin **liikevaihto** nousi vuonna 2014 yhteensä 1,8 prosenttia. Neljännesvuosittain tarkasteltuna liikevaihto supistui ainoastaan toisella vuosineljänneksellä (-0,2 %). Voimakkaimmin klusterin liikevaihto kasvoi kolmannella vuosineljänneksellä (3,6 %). Vuonna 2015 metalliklusterin liikevaihto supistui puoli prosenttiyksikköä. Liikevaihto laski ensimmäisellä vuosineljänneksellä 4,8 prosenttia ja neljännellä vuosineljänneksellä 3,4 prosenttia. Toisen ja kolmannen vuosineljänneksen aikana liikevaihto puolestaan kasvoi, kasvun vaihdeltaessa 2-4 prosenttia välillä.

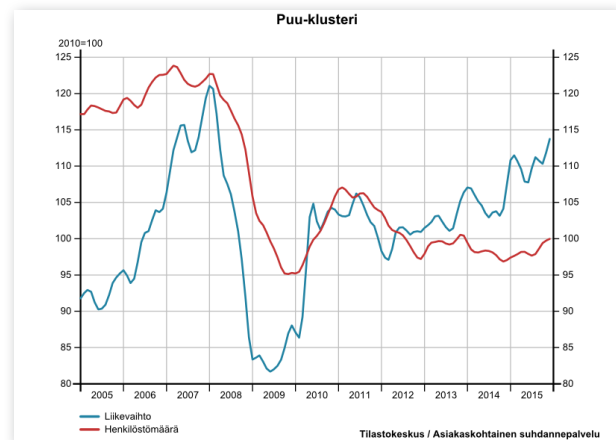
Metalliklusterin **henkilöstömäärä** supistui vuonna 2014 yhteensä 2,1 prosenttia. Vuoden ensimmäisellä vuosipuoliskolla laskua oli 3 prosenttia ja toisella 1,2 prosenttia. Vuonna 2015 henkilöstömäärän lasku jatkui liki samaa tahtia. Edellisvuodesta klusterin henkilöstömäärä pieneni 2,3 prosenttia. Voimakkaimmin henkilöstömäärä supistui vuoden ensimmäisellä neljänneksellä (6,9 %). Toisella vuosineljänneksellä henkilöstömäärä kasvoi hieman (+0,5 %).

Puuklusteri

Puuklusterin toimialojen **liikevaihto** kasvoi vuonna 2014 yhteensä 7,0 prosenttia. Kasvu oli voimakasta ensimmäisellä puolikkaalla, mutta hiipui loppuvuotta kohti ja kääntyi pieneniseen laskuun viimeisellä neljänneksellä. Vuonna 2015 liikevaihto jatkoi laskuaan alkuvuonna. Ensimmäisellä neljänneksellä liikevaihto laski 6,7 prosenttia ja toisella neljänneksellä vielä 2,0 prosenttia. Kolmannella neljänneksellä liikevaihto kääntyi 4,5 prosenttiin. Viimeisellä neljänneksellä liikevaihto nousi 8,1 prosenttia. Myönteinen kehitys toisella vuosipuoliskolla veti liikevaihdon 0,9 prosenttiin kasvuun vuositasolla tarkasteltuna.

Puuklusterin **henkilöstömäärä** vuonna 2014 väheni 1,8 prosenttia ja laskua tuli kaikkina neljänneksinä. Vuonna 2015 henkilöstömäärä kasvoi hienoisesti 0,3 prosenttia edellisestä vuodesta. Ensimmäisellä neljänneksellä laskua oli 1,3 prosenttia. Toisella neljänneksellä henkilöstömäärä pysyi lähes edellisen vuoden tasolla (+0,1 %). Kolmannella neljänneksellä henkilöstömäärä laski 1,5 prosenttia ja viimeisellä neljänneksellä kasvoi 4,0 prosenttia.

Signaali: Hirsirakentamisessa kasvutrendi

Signaali: Mammuttikodilla omakotitalojen vienti Ruotsiin korvaa Venäjän romahduksen

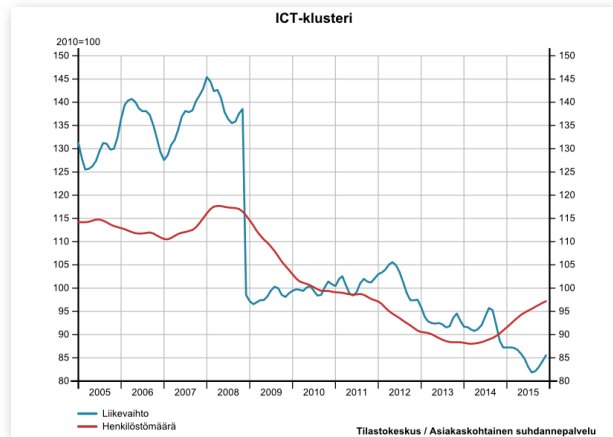
ICT-klusteri

ICT-klusterin **liikevaihto** supistui vuonna 2014 yhteensä 1,2 prosenttia. Negatiivinen kehitys jatkui vuonna 2015, liikevaihdon supistuessa koko vuoden aikana yhteensä 7,2 prosenttia. Eniten liikevaihto laski kolmannella vuosineljänneksellä, peräti 19 prosenttia. Muilla vuosineljänneksillä lasku jäi 2-3 prosentin tuntumaan.

ICT-klusterin **henkilöstömäärä** väheni vuonna 2014 yhteensä 0,9 prosenttia. Lasku ajoittui vuoden kolmelle ensimmäiselle neljännekselle. Vuoden viimeisen neljänneksen aikana klusterin henkilöstömäärä kääntyi 1,3 prosentin kasvuun. Henkilöstömäärän kasvu nopeutui viime vuoden aikana. Vuonna 2015 ICT-klusterin henkilöstömäärä kohosi yhteensä 7,2 prosenttia edellisvuotta suuremmaksi. Kasvu jakautui melko tasaisesti kaikille vuosineljänneksille.

Signaali: Maailman ensimmäinen esineiden internetin ja 5G-ratkaisujen kehitysympäristö Ouluun

Signaali: Kännykällä maksaminen hiipii käyttöön

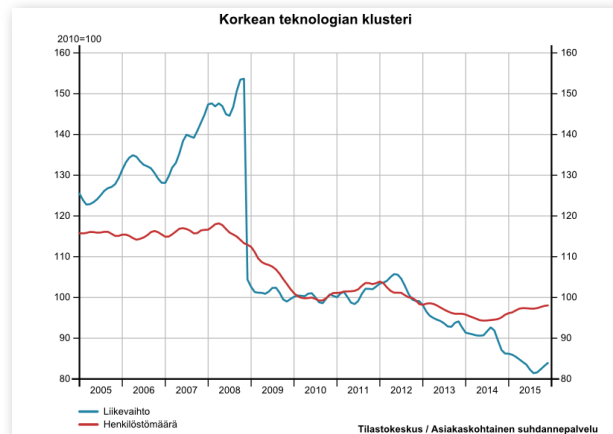

Korkean teknologian klusteri

Korkean teknologian klusterin **liikevaihto** supistui Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa vuonna 2014 4,5 prosenttia edellisestä vuodesta. Vuonna 2015 liikevaihto jatkoi laskuaan ja oli 6,9 prosenttia matalammalla tasolla kuin vuosi sitten. Ensimmäisellä neljänneksellä liikevaihto laski 2,3 prosenttia ja toisella neljänneksellä vielä 4,2 prosenttia. Kolmannella neljänneksellä liikevaihto romahti 18,2 prosenttia edellisen vuoden vastaavasta neljänneksestä. Viimeisellä neljänneksellä liikevaihto supistui 2,6 prosenttia.

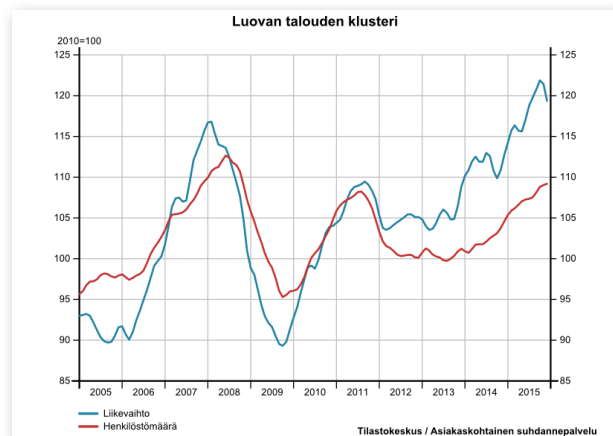
Korkean teknologian klusterin **henkilöstömäärä** supistui vuonna 2014 yhteensä 2,5 prosenttia. Vuonna 2015 henkilöstömäärä kääntyi kuitenkin kasvuun nousten tammi-maaliskuussa 1,0 prosenttia, huhti-kesäkuussa 3,7 prosenttia, heinä-syyskuussa 2,6 prosenttia ja loka-joulukuussa 2,8 prosenttia edellisen vuoden vastaavista neljänneksistä. Vuositasolla liikevaihto kasvoi 2,6 prosenttia edellisestä vuodesta.

Signaali: Oululainen Mitta Oy ostaa Destian mittaus-, kairaus- ja laboratoriopalvelut

Luovan talouden klusteri

Luovan talouden klusterin **liikevaihto** kasvoi vuonna 2014 yhteensä 6,2 prosenttia Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa. Kasvu oli tasaista läpi vuoden liikevaihdon kasvaessa ensimmäisellä puolikkaalla 6,1 prosenttia ja toisella 6,3 prosenttia. Vuonna 2015 myönteinen kehitys jatkui ja liikevaihto kasvoi saman verran kuin edellisellä vuonna (+6,3 %). Ensimmäisellä neljänneksellä nousua oli 4,5 prosenttia,

toisena 3,6 prosenttia ja kolmantena 6,0 prosenttia. Viimeisellä neljänneksellä liikevaihto kasvoi 10,7 prosenttia edellisen vuoden vastaavasta neljänneksestä.

Luovan talouden klusterin henkilöstömäärä nousi yhteensä 1,4 prosenttia vuonna 2014. Kasvu jatkui vuonna 2015 tasaisena läpi vuoden henkilöstömäärän kasvaessa ensimmäisellä puolikkaalla 5,2 prosenttia ja toisella 5,1 prosenttia. Vuositasolla tarkasteltuna henkilöstömäärä kasvoi yhteensä 5,2 prosenttia edellisestä vuodesta.

Signaali: Ylivieskalaisesta Streamteamista maan suurin tekninen tv-tuotantoyhtiö

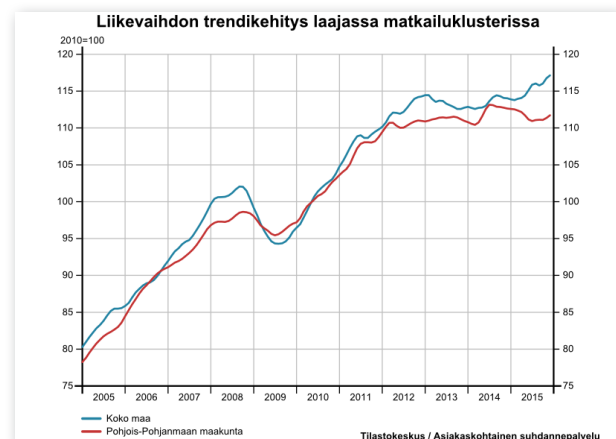
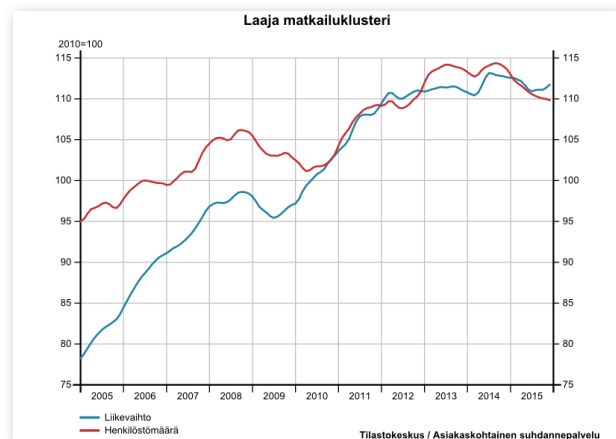
Matkailuklusteri (laaja)

Laajan matkailuklusterin **liikevaihto** kasvoi 0,4 prosenttia vuonna 2014 edelliseen vuoteen verrattuna. Vuoden 2015 ensimmäisellä neljänneksellä laajan matkailuklusterin liikevaihdon kasvu oli 2,0 prosenttia verrattuna edeltävän vuoden tammi-maaliskuuhun. Huhti-kesäkuussa 2015 liikevaihto kohosi enää vain 0,1 prosenttia vuoden 2014 vastaavasta ajankohdasta. Vuoden 2015 toisella vuosipuoliskolla liikevaihto kääntyi laskuun, kun se heikkeni heinä-syyskuussa 2,6 prosenttia ja loka-joulukuussa 1,1 prosenttia. Kokonaisuudessaan liikevaihto laski 0,4 prosenttia vuonna 2015 vuotta aiempaan verrattuna.

Laajan matkailuklusterin **henkilöstömäärä** supistui vuonna 2014 vain 0,1 prosenttia edeltävästä vuodesta. Vuoden 2015 ensimmäisellä neljänneksellä klusterin henkilöstömäärä laski 0,5 prosenttia vuoden 2014 tammi-maaliskuuhun verrattaessa. Huhti-kesäkuussa laskua kertyi 2,1 prosenttia ja sama kehitys jatkui koko loppu vuoden. Henkilöstömäärä supistui kolmannella neljänneksellä 3,4 prosenttia ja edelleen viimeisellä neljänneksellä 4,1 prosenttia vuoden 2014 vastaaviin ajanjaksoihin verrattaessa. Yhteensä henkilöstömäärä supistui 2,5 prosenttia vuonna 2015 verrattuna vuotta aiempaan.

Signaali: Kalajoen lentokentältä kaavaillaan lentoja Eurooppaan

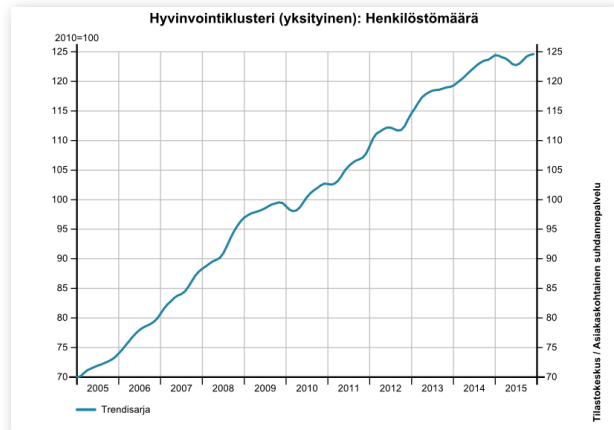
Koko maan tasolla tarkasteltuna laajan matkailuklusterin liikevaihto pysyi vuonna 2014 lähes edellisvuoden tasolla, kun se kasvoi ainoastaan 0,1 prosenttia. Vuoden 2015 tammi-maaliskuussa klusterin liikevaihto nousi 0,8 prosenttia vuotta aiemmasta. Liikevaihdon kasvu jatkui koko vuoden 2015, kun liikevaihto kasvoi toisella neljänneksellä 1,0 prosenttia, kolmannella 1,7 prosenttia ja viimeisellä 2,2 prosenttia. Näin ollen koko maan tasolla tarkasteltuna laajan matkailuklusterin liikevaihdon kehitys oli hieman positiivisempaa kuin Pohjois-Pohjanmaalla.

Hyvinvointiklusteri (yksityinen)

Hyvinvointiklusterin **henkilöstömäärä** kasvoi vuonna 2014 yhteensä 3,4 prosenttia vuotta aiempaan verrattuna. Kasvu jatkui vuoden 2015 kahdella ensimmäisellä neljänneksellä, kun henkilöstömäärä kasvoi tammi-maaliskuussa 4,5 prosenttia ja huhti-kesäkuussa 1,6 prosenttia. Kolmannella neljänneksellä henkilöstömäärä pysyi edellisen vuoden tasolla, mutta kohosi taas loka-joulukuussa 0,8 prosenttia vuotta aiemmasta. Kokonaisuudessaan henkilöstömäärä nousi 1,7 prosenttia vuonna 2015 verrattuna vuoteen 2014.

Signaali: Rakennusliike Lehto Oy rakentaa kahdeksan hoivakiinteistöä Northern Horizon Capitalin Healthcare -rahastolle - vuokralaisena ESperi Care Oy

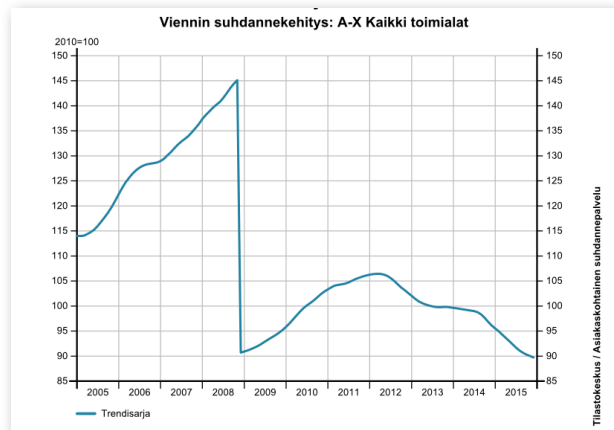
Vienti (A-X)

Pohjois-Pohjanmaan maakunnan kaikkien toimialojen vientiliikevaihto supistui vuonna 2014 yhteensä 0,2 prosenttia vuotta aiemmasta. Lasku jatkui koko vuoden 2015 ajan. Vientiliikevaihto väheni ensimmäisellä ja toisella neljänneksellä 3,3 prosenttia, kolmannella jopa 15,4 prosenttia ja viimeisellä 3,7 prosenttia edellisen vuoden vastaaviin ajankausiin verrattuna. Koko vuonna vientiliikevaihto väheni yhteensä 6,5 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna.

Signaali: Kempeleläinen Volter - vienti kasvussa muotoilun myötävaikutuksella

Signaali: Perunalastujen vienti Pyhännältä laajenee

Signaali: LapWall Oy tavoittelee paikkaa Skandinavian puukerrostalorakentamisen markkinajohtajana

Klustereiden rakennetiedot

	Henkilöstömäärä (2014)		Liikevaihto (2014)	
	Kokopäivä-työllisten määrä	Osuus koko maaasta, %	Miljoonaa euroa	Osuus koko maasta, %
Metalliklusteri (sisältää SSABn)	6 476	6,2	1 362	4,2
Puuklusteri	2 987	11,9	784	11,9
ICT-klusteri	10 009	7,6	3 478	7,4
Korkean teknologian klusteri	14 100	8,8	3 667	8,2
Luovan talouden klusteri	6 051	5,7	835	4,6
Matkailuklusteri (laaja)	7 348	5,6	628	3,8
Hyvinvointi -klusteri (yksityinen sektori)	5 723	9,0		
Vienti (kaikki toimialat)			4 981	

Esittelyssä Pohjois-Pohjanmaan puuklusteri

Pohjois-Pohjanmaan puuklusteri sisältää kaksi toimialaa: (16) sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden valmistus ja (310) huonekalujen valmistus.

Sahatavaran sekä puutuotteiden valmistukseen kuuluu puutuotteiden valmistus, esimerkiksi sahatavaran, ristiinliimatun vanerin, vaneriviilun, puupakkausten, puisten lattianpäällysteiden, tehdasvalmisteisten puurakennusten sekä niiden puuelementtien valmistus. Tähän kuuluu myös puupellettien valmistus.

Huonekalujen valmistukseen kuuluu kodeissa, julkisissa tiloissa, liiketiloissa ym. käytettävien huonekalujen ja kalusteiden valmistus kaikista materiaaleista, paitsi kivistä, betonista ja keramiikasta.

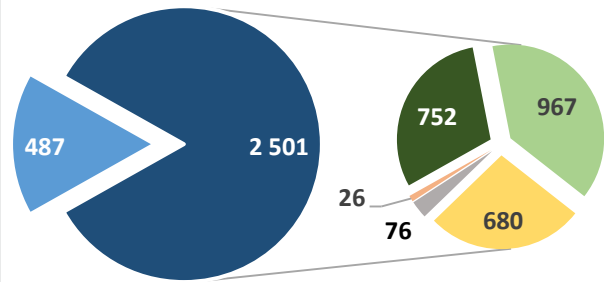
Vuonna 2014 Pohjois-Pohjanmaan puuklusteriin kuuluvat toimialat työllistivät noin 3 000 henkilötyövuoden verran ja kerryttivät liikevaihtoa reilut 784 miljoonaa euroa. Pohjois-Pohjanmaan puuklusterin työpaikoista noin 84 prosenttia ja liikevaihdosta peräti 90 prosenttia tuli sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden toimialalta vuonna 2014. Tämän toimialan alatoimialoista työllisyysvaikutukseltaan suurimmat olivat muiden rakennuspuusepäntuotteiden valmistus, puun sahaus, höyläys ja kyllästys sekä puutalojen valmistus. Samat alatoimialat olivat suurimmat myös liikevaihdon suhteen, tosin ylivoimaisesti suurin näistä oli puun sahaus, höyläys ja kyllästys.

Puuklusterin toimialojen henkilöstömäärä keskittyi Ylivieskan (23 % vuonna 2014), Nivala-Haapajärven (18 %) ja Haapavesi- Siikalatvan (17 %) seuduille. Yli kymmenen prosentin osuus maakunnan puuklusterin työpaikoista sijoittui Oulun (13 %), Oulunkaaren (13 %) sekä Koillismaan (12 %) seuduilla. Vuonna 2014 puuklusterin liikevaihdosta suurin osa syntyi Koillismaan (25 %), Ylivieskan (22 %) ja Nivala-Haapajärven seuduilla. Noin kymmenesosa maakunnan puuklusterin liikevaihdosta muodostui Nivala-Haapajärven (12 %), Oulun (10 %) sekä Oulunkaaren (10 %) seutujen toimipaikoilla.

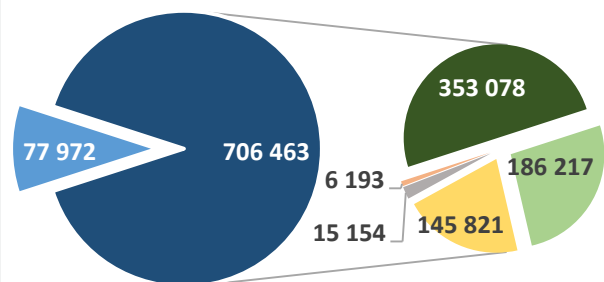
Pohjois-Pohjanmaan puuklusteri vuonna 2014

- 230 toimipaikkaa
- n. 3 000 työpaikkaa (n. 3 % maakunnan yksityisen sektorin työpaikoista)
- liikevaihto n. 706 miljoonaa euroa, mikä on noin 4 % maakunnan elinkeinoelämän liikevaihdosta

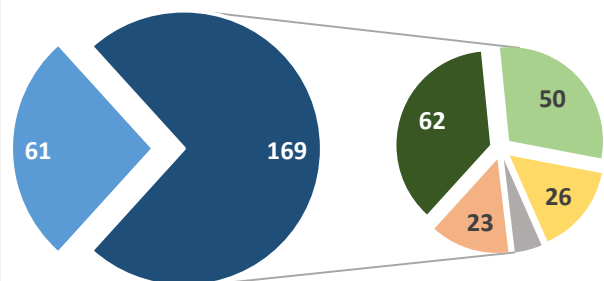
**Puuklusterin henkilöstö
toimialoittain Pohjois-Pohjanmaalla**

**Puuklusterin liikevaihto (1 000 eur)
toimialoittain Pohjois-Pohjanmaalla**

**Puuklusterin toimipaikat
toimialoittain Pohjois-Pohjanmaalla**

- 16 Sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden valmistus (pl. huonekalut)
- 31 Huonekalujen valmistus

Sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden valmistus jakautuu seuraaviin alatoimialoihin:

- Puun sahaus, höyläys ja kyllästys (161)
- Muu rakennuspuusepäntuotteiden valmistus (16239)
- Puutalojen valmistus (16231)
- Vaneriviilun ja puupaneelien (1621) sekä puupakkausten (1624) valm.
- Muiden puutuotteiden valmistus (1629)

Pohjois-Pohjanmaan puuklusterin toimipaikoista yli 70 prosenttia oli sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden toimialalla vuonna 2014. Maakunnan puuklusterin toimipaikoista noin 30 prosenttia sijaitsi Oulun (66 toimipaikkaa) seudulla vuonna 2014. Noin kuudesosa toimipaikoista sijaitsi Nivala-Haapajärven (40 kpl) sekä Ylivieskan (35 kpl) seuduilla. Yhteensä puuklusterin toimipaikkoja oli Pohjois-Pohjanmaalla 230 vuonna 2014, mikä oli 7,3 % koko maan toimipaikkamäärästä.

Lähde: Tilastokeskus, tilastovuosi 2014. Klusteriesittelyyn toimialojen tiedot on haettu TEM:n ylläpitämästä Toimiala Online -tietopalvelusta.

Lähde ja käsitteet

Julkaisun tietolähteenä on Tilastokeskus asiakaskohtainen suhdannepalvelu. Suhdannepalvelun kuukausitason indeksit mittaavat tarkasteltavan muuttujan muutosta suhteutettuna perusvuoden tasoon. Perusvuotena käytetään 2010 (2010=100). Tilaston lähdeaineistona on verohallinnon kausiveroaineisto (kokonaisaineisto), jonka lisäksi hyödynnetään Tilastokeskuksen omaa kuukausittaista suoraa tiedonkeruuta sekä vuositilastoja.

Trendisarja kuvaa kehityksen suuntaa pidemmällä aikavälillä. Trendin loppupään tulkinnassa on hyvä noudattaa tarkasteltavan muuttujan loppuosaa muuttuu usein tulevien kuukausitietojen päivittämisen jälkeen. Trendin rinnalla kannattaa tutkia myös alkuperäisen indeksin käyttäytymistä. Trendikuvaaja soveltuu hyvin myös eri toimialojen sekä alueiden väliseen vertailuun.

Muutosprosentit on laskettu alkuperäisestä indeksisarjasta ja ne vertaavat tarkasteltavan ajanjakson kehitystä aina edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon. Esimerkiksi tammikuuta 2011 verrataan tammikuuhun 2010. Neljännes-, puolivuosi- ja vuosimuutosprosentit lasketaan vertaamalla alkuperäisen indeksisarjan halutun ajanjakson indeksipistelukujen summaa edellisen vuoden vastaavaan summaan.

Liikevaihto lasketaan ilman arvonlisäveroa. Kuvattava liikevaihto voi sisältää joitakin tuloslaskelman liikevaihtoon kuulumattomia eriä, kuten käyttöomaisuuserien myyntejä, muita tuottoja, satunnaisia eriä, käänteisesti verovelvollisia ostoja, tuotteiden omaa käyttöä ja agentuurien myyntiä. Poikkeukselliset erät poistetaan laskennasta.

Henkilöstömäärä-indikaattorilla tarkoitetaan yritysten kokopäivätyöllisten määrää kalenterikuukauden aikana. Esimerkiksi kaksi puolipäiväistä työntekijää vastaa yhtä kokopäivätyöllistä. Henkilöstömääräindikaattori tuotetaan yritysrekisterin kahden vuoden takaisesta henkilöstömäärätiedosta sekä ansiotason muutoksesta puhdistetun palkkasummakehityksen perusteella. Yrittäjien henkilöstömäärä estimoidaan liikevaihdon kehityksen perusteella. Yrityksille, joilta ei ole kahden vuoden takaista henkilöstötietoa, lasketaan henkilöstömäärä jakamalla yrityksen palkkasumma toimialan keskipalkalla.

Vientitiedot ovat osa liikevaihtoa. Vienti koostuu verottomasta liikevaihdosta, EU:n sisäisestä viennistä ja EU-alueen ulkopuolisesta viennistä.

Rakennetiedot käsittävät suhdanneseurantaan kuuluvien klustereihin sisältyvien yritysten ja toimipaikkojen lukumäärät, liikevaihdon tai viennin vuositasen absoluuttisen

luvun euroina tai vuositasen yhteenlasketun henkilöstömäärän. Rakennetiedot tuotetaan uusimmalta Tilastokeskuksen yritys- ja julkisyhteisörekisterin vuositilaston julkaisuvuodelta. Myös henkilöstömäärätietojen sekä euromääraisten liikevaihtotietojen lähteenä käytetään yritysrekisteriä. Vientin vuositiedot muodostetaan verohallinnon kausiveroaineistosta, koska yritysrekisteri ei sisällä toimipaikoittaista tietoa viennin määrästä.

Signaalit

Julkaisuun on poimittu klusterin/toimialan tulevaisuutta luotaavia signaaleja Tutka-työkalusta. Tutka on uudentyyppinen verkkopohjainen työkalu, jonka avulla voi kerätä ja analysoida tulevaisuuksia ennakoivia signaaleja ja trendejä. Työkalu on toteutettu Signaalit ja trendit -hankkeessa. Lisätietoa osoitteessa: http://www.pohjois-pohjanmaa.fi/maakunnan_suunnittelu_ja_kehittaminen/ennakointi/tutka

Lisätietoja suhdannejulkaisusta antaa

Tutkimus- ja kehittämispäällikkö Mikko Väisänen

p. 050 3366 524, mikko.vaisanen@pohjois-pohjanmaa.fi

POHJOIS-POHJANMAAN LIITTO
Sepänkatu 20, 90100 OULU
Puhelin +358 (0)40 685 4000
www.pohjois-pohjanmaa.fi